

RIGSPOLITIET

Jmt. Mdt.
15 OKT. 2008

POLITI

Justitsministeriet
Dyrevelfærdskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

15 OKT. 2008 hj

J.nr.: 2008-005-190
/ OA

JURIDISK AFDELING

Polititorvet 14
1780 København V

Telefon: 3314 8888

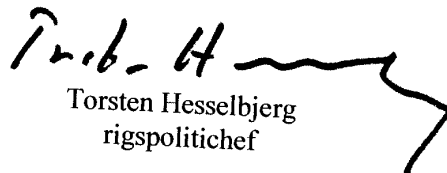
E-mail: rpchc@politi.dk
Web: www.politi.dk

Vedr. Justitsministeriets sagsnr. **2008-5412-0003**

Ved brev af 24. september 2008 har Justitsministeriet anmodet om eventuelle bemærkninger til Kommissionens forslag af 18. september 2008 til Rådets forordning om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet.

Det skal i den anledning meddeles, at Rigspolitiet ikke har bemærkninger til forslaget.

Med venlig hilsen

Torsten Hesselbjerg
rigspolitichef

Justitsministeriet
Dyrevelfærdskontoret

Akt.nr. 8

2008 NR. 5412-0003

Dyreforsøgstilsynet

Dyrevelfærdskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Dato: 28. oktober 2008
Sag nr.: 2008/560-137
Dok.: BES40160

Vedrørende sagsnummer 2008-5412-0003

Justitsministeriets høring over udkast til forordning om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet har været drøftet på Rådet for Dyreforsøgs møde den 23. oktober 2008.

Rådet for Dyreforsøg forstår udkastet til forordning således, at det ikke vil finde anvendelse på forsøgsdyr, jfr. udkastets artikel 1, stk. 2, litra a, pkt. i).

Der var på den baggrund enighed i Rådet om, at udkastet til forordningen ikke giver anledning til bemærkninger.

P.d.v.

H. P. Olesen

dyrlæge

Justitsministeriet
Dyrevelfærdskontoret

Akt.nr. 15

2008 NR. 5412-0003

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon: 72 26 86 21
Telefax: 33 92 26 52

E-post: Dyreforsoegstilsynet@jm.dk
Internet: <http://www.dyreforsoegstilsynet.dk>

Maj-Britt Hastrup**Fra:** Pia Flindt [PTF@da.dk] på vegne af Dansk Arbejdsgiverforening [DA@da.dk]**Sendt:** 24. september 2008 15:49**Til:** Justitsministeriet**Emne:** SV: Høring over forslag til forordning om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet - 2008-5412-0003

Under henvisning til det til DA fremsendte høringsbrev af 24. september 2008 vedrørende Høring over forslag til forordning om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet - 2008-5412-0003 skal vi oplyse, at sagen falder uden for DA's virkefelt, og at vi under henvisning hertil ikke ønsker at afgive bemærkninger.

Med venlig hilsen

Nils Trampe, sekretariatschef

Fra: Justitsministeriet Departementet - Justitsministeriet Departementet [mailto:jm@jm.dk]**Sendt:** 24. september 2008 15:42

Til: \$Dyreforsøgstilsynet (Dyreforsøgstilsynet); detvs@fvst.dk; lo@lo.dk; nonbo@pc.dk; fvst@fvst.dk; wo@sammark.dk; peter_mollerup@post9.tele.dk; jvp@danishmeat.dk; dffe@dffe.dk; dtl@dtl-dk.dk; kl@kl.dk; jrk@landscentret.dk; dl@dansklandbrug.dk; mim@mim.dk; oem@oem.dk; ik@inges-kattehjem.dk; faareavl@sheep.dk; info@sala.dk; info@mejeri.dk; politi@politi.dk; ldm@maelkeproducenter.dk; lje@kopenhagenfur.com; Dansk Arbejdsgiverforening; landscentret@landscentret.dk; ddd@ddd.dk; spf@spf.dk; fjerakraaad@poultry.dk; post@dasp.dk; dk@landscentret.dk; info@danskvineproduktion.dk; dmri@danishmeat.dk; db@dyrenes-beskyttelse.dk; alledyrsret@mail.dk; iversen@hesteinternatet.dk; Info@danskesvineproducenter.dk; landbrugsraadet@landbrug.dk; £Dyreværnsrådet (951s33); uvm@uvm.dk; pdir@pdir.dk; fstyr@fstyr.dk; sbc@life.ku.dk; fvm@fvm.dk; rigsadvokaten@ankl.dk; post@hestens-vaern.dk; kf@meatboard.dk; 3f@3f.dk; niels@danskakvakultur.dk; info@okologi.dk; hoeringssager@danskerhverv.dk; ylva@get2net.dk; mirja@oasa-dk.dk; service@di.dk; itd@itd.dk; life@life.ku.dk; djf@agrsci.dk; regioner@regioner.dk; dma@danishmeat.dk; lyngdalgaard@mail.dk

Cc: £JOURDyrevelfærdskontoret (951s35)**Emne:** Høring over forslag til forordning om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet - 2008-5412-0003

Justitsministeriet fremsender hermed høring over forslag til forordning om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet.

Fristen for afgivelse af bemærkninger er **torsdag den 23. oktober 2008**.

Med venlig hilsen

JUSTITS

Maj-Britt Hastrup
Kontorfuldmægtig

Tlf.: 7226 8546
Mail: mbh@jm.dk

Slotsholmsgade 10
1216 København K
7226 8400
www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Justitsministeriet
Dyrevelfærdskontoret

Akt.nr. 5

2008 NH. 5412. 0003

25-09-2008

Thomas Raaberg-Møller

Fra: Marianne Jensen [MJ@emdrupvej28a.dk]

Sendt: 16. oktober 2008 12:22

Til: Thomas Raaberg-Møller

Cc: Johanne Østerbye

Emne: Høring over forslag til forordning om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet

Justitsministeriet
Civil- og Politiafdelingen
Att. Cristina A. Gulisano

Høring over forslag til forordning om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet - sagsnr. 2008-5412-0003

Justitsministeriet har den 24. september 2008 sendt ovenstående forslag til høring. Den Danske Dyrælægeforening har ingen bemærkninger til det fremsendte materiale.

Med venlig hilsen

Marianne Jensen - sagsnr. 0802515 - 16. oktober 2008 - ask/mj

Den Danske Dyrælægeforening • www.ddd.dk • Tlf. +45 3871 0888
Jordbrugsakademikerne • www.jordbrugsakademikerne.dk • Tlf. +45 3321 2800
Tandlægenes Nye Landsforening • www.tnl.dk • Tlf. +45 3314 0065
Emdrupvej 28A • DK-2100 København Ø • Fax +45 3871 0322
Sekretariatets åbningstider: Mandag-torsdag: Kl. 8.30-16.00. Fredag: Kl. 8.30-15.30

Justitsministeriet
Dyrevelfærdskontoret

2008 NR. 5412-0003

Akt.nr. 7.

29-10-2008

23. oktober 2008

Att.: Cristina A. Gulisano
Justitsministeriet
Dyrevelfærdskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Vedr. høring over forslag til forordning om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet.

Det Dyreetiske Råd har modtaget en henvendelse fra Justitsministeriet af 24. september 2008 (Sagsnr.: 2008-5412-0003) vedr. høring over forslag til forordning om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet. Rådet anmodes om at komme med bemærkninger til forslaget.

Det Dyreetiske Råd vurderer overordnet, at en række af de nævnte initiativer i forslaget vil medvirke til at sikre, at dyr beskyttes bedst muligt på aflivningstidspunktet. Rådet lægger i den forbindelse særlig vægt på krav om et kompetencebevis, oprettelse af et nationalt referencecenter, overvågningsprocedurer og udnævnelsen af en dyrevelfærdsansvarlig person på slagteriet.

Endelig noterer Det Dyreetiske Råd med tilfredshed, at der lægges op til at ajourføre lovgivningen på basis af videnskabelige udtalelser, samt til at sikre opdatering i takt med en øget viden på området. Rådet har en vis forståelse for, at visse henstillinger fra EFSA indebærer komplekse problemstillinger. Rådet vil dog gerne samtidig fremhæve, at hvor der er tale om vidensbaserede begrænsninger (fx vedr. aflivning af fisk), bør det sikres, at forskningen fokuseres på at tilvejebringe den nødvendige indsigt.

Indledningsvis opføres en række mål med forslaget. Det Dyreetiske Råd kan tilslutte sig de gode hensigter men påpeger samtidig, at omsætningen til konkret lovgivning vil være afgørende for, om målene nås. Rådet har i forlængelse heraf følgende bemærkninger til enkelte af de foreslåede artikler og bilag:

Artikel 4, stk. 1

Formuleringen er tvetydig. Det foreslås i stedet at skrive "...en metode, som medfører øjeblikkelig død eller som anvendes efter forudgående bedøvelse."

Artikel 4, stk. 2

Det Dyreetiske Råd ser gerne, at denne mulighed for undtagelse udgår. Såfremt den fastholdes, anbefaler Rådet, at teksten udvides med et krav for kvæg om brug af bedøvelse umiddelbart efter, at halssnittet er lagt jf. de danske regler på området.

Artikel 9, stk. 1

Det bør præciseres, hvad ”passende uddannelse” er. Eftersom udstyret i forbindelse med aflivning kun må betjenes og kontrolleres af personer med et kompetencebevis (jf. art. 7), og vedligeholdelse af udstyret indgår i de emner, man skal eksamineres i for at opnå et kompetencebevis (jf. bilag IV), synes det at følge, at passende uddannelse svarer til at have et kompetencebevis. I så fald bør dette fremgå klart.

Artikel 12, stk. 3

Listen over forbudte fastholdelsesmetoder bør udvides med et punkt, der forbyder brug af fikseringsboks, hvor dyrene roterer til side- eller rygleje. Fikseringsboks, hvor dyrene fastholdes i opretstående stilling, anses for at være de mest skånsomme. Bilag II, pkt. 3.3 lægger tillige op til sådan et forbud.

Artikel 14, stk. 5

Det Dyreetiske Råd stiller spørgsmålstegn ved, hvilken betydning denne undtagelse har i praksis. Jf. art. 7, stk. 2 må bedøvelse mm. kun udføres af personer med et kompetencebevis. Der skal således under alle omstændigheder være mindst én person med kompetencebevis på slagteriet. Eftersom den dyrevelfærdsansvarliges opgave i realiteten er at medvirke til at sikre, at forordningen overholdes, synes der ikke at være ekstra udgifter eller andet, der taler mod, at også mindre slagterier skal opfylde alle krav i art. 14. Det Dyreetiske Råd kan derfor ikke tilslutte sig den foreslåede undtagelse.

Artikel 24, stk. 2

Det Dyreetiske Råd anerkender, at en person med solid relevant erfaring kan opfylde kravene for at opnå et kompetencebevis. Rådet påpeger dog samtidig, at erfaring ikke i sig selv er en garanti – den viden, personen har, kan fx være forældet eller fejlagtig. Rådet anbefaler derfor, at det skal være muligt at undlade deltagelse i et kursus, men fastholder at den enkelte person bør bestå eksamen, før der kan udstedes et kompetencebevis.

Bilag I, kapitel I, tabel 4, pkt. 1

Betegnelsen ”irreversibel død” er ikke meningsfuld i denne sammenhæng. Det foreslås i stedet at skrive: ”Tab af bevidsthed og smerteopfattelse efterfulgt af irreversibel bedøvelse og endelig død som følge af.....”

Bilag I, kapitel II, pkt. 2

Det formodes, at grænsen på 50 dyr dagligt gælder pr. person, hvilket i så fald bør specificeres. Det Dyreetiske Råd finder, at det ville være ønskeligt, om det tillige blev præciseret, at det vil være dyrevelfærdsmæssigt optimalt, hvis metoden anvendes efter forudgående bedøvelse ved et kraftigt slag mod dyrets hoved.

Bilag IV, pkt. a, b og emner, der skal eksamineres i

I pkt. a og b nævnes ”håndtering”, ”pasning” og ”fastholdelse”. Men kun ”håndtering” og ”fastholdelse” er nævnt under emner, der skal eksamineres i. Det foreslås, at der også stilles krav om, at der eksamineres i de praktiske aspekter af ”pasning”.

Med venlig hilsen

Stine B. Christiansen
Faglig sekretær

JUSTITSMINISTERIET

Dyreværnsrådet

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Dato: **31 OKT. 2008**
Kontor: Dyrevelfærdskontoret
Sagsbeh: Thomas Raaberg-
Møller
Sagsnr.:
Dok.: TRM40331

Justitsministeriets høring over Kommissionens forslag til Rådets forordning om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet

Ved brev af 24. september 2008 har Justitsministeriet sendt ovennævnte forordningsforslag i høring.

Dyreværnsrådet har behandlet sagen på et møde den 29. oktober 2008.

I den anledning skal Dyreværnsrådet udtale følgende:

Ad forslagets artikel 1, stk. 2, litra a, punkt iii)

Forslaget finder ifølge artikel 1, stk. 2, litra a, punkt iii), ikke anvendelse på dyr, der aflives i forbindelse med kultur- eller sportsarrangementer. Det bør efter Dyreværnsrådets opfattelse fremgå af forordningen, at dyr, der aflives i forbindelse med sådanne arrangementer, dog er omfattet af artikel 3, stk. 1, og således skal skånes for smerte, der kan undgås, psykisk belastning eller lidelse.

Ad forslagets artikel 4 og 5 og forslagets bilag I

Regler om de tilladte bedøvelses- og aflivningsmetoder fremgår navnlig af forslagets artikel 4 og 5 og af forslagets bilag I.

Dyreværnsrådet bemærker, at reglerne på en række punkter er uklare, herunder fordi der ikke foretages en klar sondring mellem bedøvelses og aflivning. Endvidere er det uklart, hvorvidt opregningen af aflivningsmetoder i forslagets bilag I er udtømmende.

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Justitsministeriet
Dyrevelfærdskontoret

2008 NR. 5412 - 0003

Akt.nr. 18

Såfremt opregningen af aflivningsmetoder i forslagets bilag I skal anses for udtømmende, bør der som tilladt aflivningsmetode ligeledes anføres aflivning af smågrise under 5 kilo ved at slå grisens hoved og nakke tilstrækkelig kraftigt mod et hårdt underlag, typisk gulvet, således at grisens kranium knuses, og grisen omgående dør. Der henvises i den forbindelse til Dyreværnsrådets udtalelser af 18. november 1998 og af 18. april 2000, hvor rådet vurderede, at aflivning af smågrise ved denne metode er dyreværnsmæssigt acceptabel.

Efter Dyreværnsrådets opfattelse bør det endvidere fremgå af bilag I, at anvendelsen af en boltpistol – i overensstemmelse med reglerne i direktiv 119/93/EF om beskyttelse af dyr på slagte- eller aflivningstidspunktet – skal efterfølges af afblødning. Anvendelsen af en boltpistol uden efterfølgende afblødning indebærer således en risiko for, at dyret, trods svære kranielæsioner, efterfølgende kommer til bevidsthed.

Ad forslagets artikel 14, stk. 5

Ifølge forslagets artikel 14, stk. 5, finder reglerne om udpegning af en dyrevelfærdsansvarlig ikke anvendelse på slagterier, hvor der slagtes under 1.000 storkreaturer eller 150.000 enheder fjerkræ om året.

Efter Dyreværnsrådets opfattelse indebærer forslagets artikel 14, stk. 5, at reglerne om udpegning af en dyrevelfærdsansvarlig får et for begrænset anvendelsesområde. Reglerne bør derfor også finde anvendelse på mindre slagterier.

Under alle omstændigheder bør det fremgå, at der – også på de slagterier, som ikke er omfattet af kravet om udpegelsen af en egentlig dyrevelfærdsansvarlig efter forslagets artikel 14 – skal være ansvarlige personer, som sikrer forsvarlige forhold for dyrene.

Ad forslagets artikel 24, stk. 2

Ifølge forslagets artikel 24, stk. 2, kan medlemslandene indtil den 31. december 2014 fastsætte bestemmelser om, at kompetencebeviser, jf. forslagets artikel 18, kan udstedes til personer uden eksamen, som kan dokumentere mindst ti års relevant uafbrudt faglig erfaring.

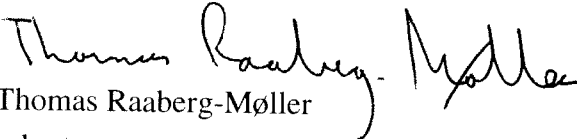
Efter Dyreværnsrådets opfattelse bør det i den forbindelse sikres, at de personer, som modtager et kompetencebevis uden eksamen, har tilsva-

rende kompetencer som de personer, der har gennemført et kursus og bestået eksamen i overensstemmelse med forslagens bilag IV.

Ad forslagens artikel bilag III, pkt. 1.2

Ifølge forslagens bilag III, pkt. 1.2, må den samlede transporttid samt den tid, der går mellem aflæsning og slagtning, ikke overstige 19 timer for ikke fravænnede dyr. Efter Dyreværnsrådets opfattelse er en transport på 19 timer af ikke fravænnede dyr for lang, og den tilladte transporttid for sådanne dyr bør derfor reduceres.

På rådets vegne

Thomas Raaberg-Møller
sekretær

Modtaget i 23/10-08
Dyrevelfærdskontoret

Justitsministeriet
Dyrevelfærdskontoret

2008 Nr. 5412-0003

Akt.nr. 4

Til Justitsministeriet
fra Aktive Dyrerettigheder
www.aktivedyrerettigheder.dk

den 23. oktober 2008

Hørings svar om Kommissionens forslag vedr. slagtning og aflivning af dyr

Aktive Dyrerettigheder er tilfreds med, at Kommissionen har udformet forslag til regler for slagtning og aflivning af dyr i EU. I det følgende ses vores kommentarer og forslag til Kommissionen og Justitsministeriet:

Aktive Dyrerettigheder ønsker, at enhver form for lidelse og mishandling i forbindelse med slagtning og aflivning ikke mere vil kunne finde sted. Slagtning og aflivning skal altid ske på en forsvarlig og ansvarlig måde. Vi ønsker, at slagtning og aflivning altid foregår, uden at dyrene er ved bevidsthed. Vi anbefaler:

1. Alle former for slagtning, hvor dyr aflives og slagtes ved bevidsthed, er efter Aktive Dyrerettigheders opfattelse årsag til ufattelig lidelse og skal derfor forbydes i hele EU.
2. Når dyr aflives og slagtes, må det ikke ske i overværelse af levende dyr, heller ikke i staldene.
3. Aktive Dyrerettigheder ønsker et forbud mod at aflive daggamle kyllinger og andet fjerkræ (herunder blandt andet udtjente økologiske æglægningshøner) ved at smide dem levende i en kværn.
4. Den nuværende metode, hvor pelsdyr aflives med strøm, finder Aktive Dyrerettigheder uegnet til at opfylde kriterierne om ansvarlighed og forsvarlighed. Vi ønsker derfor nye regler, som opfylder disse kriterier.
5. Der findes i dag ingen regler for, hvordan aflivning af smågrise under 5 kg skal foregå, måske fordi der ikke er udviklet boltpistoler, som passer til de små dyr. Den manglende regel indebærer, at landmændene kan aflive smågrise f.eks. ved at kaste dem ned i et betongulv. Aktive Dyrerettigheder henstiller, at der opstilles regler for aflivning af smågrise og at disse regler kan forhindre, at dyrene oplever smerte og lidelse på tidspunktet for aflivning.
6. Slagtning af kyllinger på de store slagterier: Aktive Dyrerettigheder ønsker, at kyllinger altid får skåret halsen helt over, når de slagtes og ikke kun skæres i den ene eller begge sider af halsen. Vi gør opmærksom på, at der i dag ikke findes undersøgelser af, hvordan slagtning af kyllinger rent faktisk forløber. Ingen ved, om alle kyllinger bedøves korrekt, om alle kyllinger skæres korrekt og dermed afblødes korrekt og ingen ved, hvor mange kyllinger, der havner levende i skoldekarret. Derfor foreslår vi, at en sådan undersøgelse iværksættes snarest og at EU reagerer på undersøgelsens resultater med lovkrav gældende for alle EU-lande.
7. Pesoner, som afliver dyr, skal være mindst 18 år og have nøje instruktioner.

Ved nogle få kontroller i 2003 konstaterede EU's kontrolorgan FVO, at der sker mange overtrædelser af gældende regler, når dyr aflives og slagtes i EU. Aktive Dyrerettigheder foreslår derfor vedr. kontrol og sanktioner:

1. Antallet af EU's kontroller med aflivning og slagting i EU-landene skal øges væsentligt.
2. Alle EU-lande skal implementere vedtagne regler i national lovgivning.
3. Alle EU-lande skal forpligtes til at gennemføre et passende antal nationale kontroller og EU skal sikre, at landene rent faktisk gennemfører kontrollerne.
4. Da regler uden sanktionsmuligheder er uden værdi, ønsker vi, at der vedtages fælles sanktioner, som alle EU's medlemslande forpligtes til at bruge, når reglerne overtrædes.

LANDBRUGSRÅDET

Justitsministeriet
Dyrevelfærdskontoret
Slotholmsgade 10
1216 København K

31. oktober 2008
CHN/JVP
Tlf. 33394005
Fax 33394150
chn@landbrug.dk

Att. Thomas Raaberg-Møller trm@jm.dk

Bemærkninger til forslag til forordning om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet, jf. sagsnr. 2008-5412-0003

Justitsministeriet har den 24. september 2008 anmodet om bemærkninger til Kommissionens forslag til Rådets forordning om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet. Landbrugsrådet har sammen med Danish Meat Association (Danske Slagterier, Kødbranchens Fællesråd og Det Danske Fjerkræraad) og Dansk Landbrug følgende bemærkninger til forslaget.

Generelle bemærkninger

Organisationerne støtter kommissionens tiltag om nye reviderede bestemmelser til beskyttelse af dyr i forbindelse med aflivning fastsat i en forordning, der harmoniserer området i EU. Det bør dog påpeges, at udover forslaget om at beskytte dyrene, så er formålet ligeledes at sikre rammerne for lige konkurrencevilkår, og i den forbindelse bør forslaget indeholde de nødvendige klare retningslinjer, således at manglen på præcise regler på fælles EU-niveau ikke fører til større ulighed på det indre marked. Under de specifikke bestemmelser skal der redegøres nærmere for, hvornår der ikke leves op til de overordnede formål.

Ad begrundelsen og præamblen

Ad (6) i præamblen: Uanset om man mener/vurderer, at de aversive reaktioner, som dyrene udviser overfor CO₂, er forbundet med forringet dyrevelfærd, så er gruppevis gasbedøvelse af svin totalt set den mest hensigtsmæssige metode at anvende. Der er ikke peget på alternative gasser, som er mere optimale at anvende. Derfor mener organisationerne ikke kun, at der er tale om økonomiske hensyn, men også faglig begrundelse i mangel på velegnede alternativer. Ved korrekt CO₂ bedøvelse mister svinene bevidstheden efter 20 sekunder - det er således de tyve sekunders eventuelle ubehag, der diskuteres, sammenholdt med en total set hensigtsmæssig bedøvelsesform.

Justitsministeriet
Dyrevelfærdskontoret

Akt.nr. 19

2008 NR. 5412-0003

Ad (12) i præambelen: Det er uklart, hvilke former for nødaflivning, der er undtaget fra forordningen eller nogle af kravene i forslaget. Er eksempelvis nødaflivning i besætningerne undtaget fra uddannelseskravet, hvilket ville være hensigtsmæssigt. Spørgsmålet berøres senere under (27).

Ad (20+21) i præambelen: Det noteres med stor tilfredshed, at "der bør foretages overvågning ved hjælp af indikatorer for at vurdere procedurens effektivitet i praksis" og "overvågningen af bedøvelsen er hovedsagelig baseret på vurdering af dyrenes bevidsthed og smerteopfattelse".

Ad (27): Personale, der afliver dyr, der anvendes til konsum, ... bør have et kompetencebevis, der er relevant for de opgaver, de udfører. Det er uklart, om landmænd med husdyrproduktion skal have et kompetencebevis eller om der alene tænkes på slagteripersonale.

Specifikke bemærkninger til forslagets artikler og bilag

Kap. 2 (generelle bestemmelser om aflivning og tilsluttende forhold):

Art 3, stk. 2:

a) Det er et krav, at dyr skal "holdes rene". Bestemmelsen om rene slagtedyrl findes også i hygiejneforordning 853/2004. Organisationerne antager, at forslaget ikke giver anledning til at ændre den nuværende praksis på de danske slagterier vedr. kravet i hygiejneforordningen.

d) Her er det et krav, at "dyr ikke må udvise tegn på smerte, frygt, aggressivitet eller anden unormal adfærd".

Kravet forventes at give problemer, da hovedparten af dyr til slagterierne vil vise og føle større eller mindre tegn på bl.a., frygt, aggressivitet (mod artsfæller) og i en udstrækning også unormal adfærd, fordi slagteriet er et fremmed miljø, og der sker sammenblanding af dyr, ligesom slagtedyrene oftest skal fikseres for, at den indledende bedøvelse kan foregå velfærdsmæssigt korrekt. Der foreslås følgende: "må ikke udsættes for og udvise unødige tegn på smerte, frygt....". Teksten minder derved om § 1 i dyreværnsloven: "Dyr må ikke udsættes for unødige smerte og lidelse..".

Art 3, stk. 3: Den nuværende formulering i artiklens stk. 2 (d) kan således give problemer for ældre typer af kuldioxid-bedøvelsesanlæg. Såfremt bestemmelsen i art. 3, stk. 2 (d) ikke ændres, bør der sikres en passende overgangstid for disse anlæg.

Art 4, stk. 2: Bestemmelsen er uproblematisk under danske forhold, men det kan frygtes, at slagterier i andre lande med et større marked for kød (oksekød, lammekød) fra dyr slagtet un-

der forudgående bedøvelse for nemheds skyld vil forfalde sig til at slagte alle dyr uden forudgående bedøvelse, hvilket generelt vil kunne medføre dårligere dyrevelfærd.

Art. 5, stk. 1: Bedøvelse skal foregå i overensstemmelse med metoderne i bilag I. Som det fremgår af bemærkningerne til bilag I, nedenfor, vil det give store problemer for fjerkræslagterierne at skulle efterleve tabellen "Elektriske krav til bedøvelse i vandbad" på side 35. Der er flere løsningsmuligheder, heriblandt at der i art. 5 tilføjes, "... at med henblik på rituel slagting af fjerkræ, hvor kravet om ikke dødelig bedøvelse skal kunne garanteres, kan medlemsstaterne beslutte at fravige kravene i tabel 2, bilag I, kapitel II, pkt. 5.3."

Art. 5 stk. 1 og bilag I: Det er et dyrevelfærdsmæssigt tilbageskridt, at ikke-penetrerende bolt pistol kun må anvendes til drøvtyggere på max 10 kilo. Denne type bedøvelse skal kunne anvendes til alle drøvtyggere i forbindelse med religiøse ritus, fordi alternativet i så tilfælde ellers vil være ingen bedøvelse. Så selvom EFSA har udtalt, at ikke-penetrerende bolt pistol ikke i alle tilfælde giver en sikker bedøvelse, er alternativet dårligere.

Øvrige kommentarer til bilag I findes nedenfor.

Art. 6: Bestemmelsen om at der skal udarbejdes skrevne "standard operating procedures (SOP)" for aflivning og relaterede forhold. Især omkring bedøvelsen skal fabrikantens vejledning om brug af bedøvelsesudstyret, samt nøgleparametre i bilag I indgå i SOP'en.

Organisationerne hilser bestemmelsen velkommen.

Art. 7: Bestemmelse om kompetencecertifikat for personer, der er beskæftigede med aflivning og relaterede procedurer.

Kravene til undervisning med henblik på erhvervelse af kompetencebevis bør fremgå af et bilag, så undervisningen bliver harmoniseret, ellers er der stor risiko for, at erhvervelsen af kompetencebeviser bliver en væsentlig konkurrencefaktor, sådan som det er set i forbindelse med transportforordningen.

Der er behov for en tydelig præcisering af hvem (personer), som skal have et kompetencebevis. Det er klart, at personer beskæftigede med slagteoperationer (stk. 2) er inkluderet, men hvad med producenter, der afliver egne dyr og aflivning af daggamle kyllinger på rugerier?

Organisationerne kan ikke støtte, at der indføres krav om kompetencebevis eller kompetanceniveau i forbindelse med hjemmeslagting til eget forbrug eller i forbindelse med nødafleveringer i besætninger.

Organisationerne forstår stk. 2 således, at der kan ske en individuel tilpasning af kompetencebeviset efter hvilke operationer, der udøves, og hvilke dyrearter bevisindehaveren beskæftiger sig med. Organisationerne finder, at det bør overvejes, såfremt erhvervet selv kan stå for gennemførelse af undervisningen, om det udelukkende er prøve og udstedelse af kompetencebevis, der ligger i offentligt regi. Dette vil både gøre erhvervelsen af beviset fleksibel og ubureaukratisk samt uden tvivl højne kvaliteten af undervisningen, såfremt denne gennemføres af erhvervets egne eksperter frem for eksempelvis AMU centre og lignende.

Organisationerne finder det ønskeligt, at erhvervelsen af kompetencebeviset gøres så ubureaukratisk og fleksibel som muligt. Der skal her bygges på danske traditioner såsom brug af "sidemandsoplæring", interaktive internetkurser, eller afholdelse af kurser i regi af et eller flere slagterier med indhentning af eksterne lærekræfter (eksempelvis fra Slagteriernes Forskningsinstitut). Således har fjerkræslagterierne i regi af KJK (kvalitetskontrol i slagtefjerkræsektoren) gode rammer for at medvirke til afholdelse af kurser.

Art. 9, stk. 2: Reserveudstyr til bedøvelse:

De store slagterier (især svine- og fjerkræslagterierne) har kun i begrænset omfang mulighed for opretholde de høje slagtehastigheder ved brug af back-up udstyr. Fjerkræslagterierne benytter elbedøvelse i vandbad (10.000 fjerkræ/timen). Svineslagterierne benytter kuldioxid (360 svin/timen). Strømnedbrud på et stort fjerkræslagteri og maskinnedbrud på bedøvelsesanlægget på et svineslagteri får øjeblikkeligt konsekvenser i form af produktionsstop med evakuering af dyr i bedøvelsesanlægget. I stedet for backup bedøvelsesudstyr har slagterierne i stedet nedskrevne procedurer i tilfælde af stop på bedøvelsesudstyret.

I stk. 2 skal det derfor tilføjes: umiddelbar adgang til passende reserveudstyr til bedøvelse, som kan tages i anvendelse, eller alternativt en standardprocedure, jf. art. 6, som kan iværksættes, hvis

Art. 10:

For at sikre imod konkurrenceforvridning bør alle relevante krav i forordningen også gælde for animalske produkter, der importeres fra tredjelande. Det er usikkert, om teksten i artikel 10 tager højde for alle forhold.

Kap. 3 (supplerende bestemmelser vedrørende slagterier):

Art. 11 (2): Fastslår at den kompetente myndighed for det enkelte slagteri skal godkende:

- a) det maksimale antal slagtede dyr pr. slagtelinie (slagtehastigheden)
- b) hvilke kategorier af dyr og hvilke vægtklasser fikseringsudstyr og bedøvelsesudstyr må anvendes
- c) pladsforholdene (maximum capacity) i hvert enkelt foldafsnit for hver enkelt husdyrart.

Organisationerne finder det betænkeligt, at der indføres en godkendelsesordning med maksimalgrænser, hvis ikke der på forhånd ligger dokumentation, der siger, at en godkendelsesordning vil give bedre dyrevelfærd. En godkendelsesordning vil medføre forskellig praksis lokalt fra myndighed til myndighed og derved give konkurrenceforvridning.

Hvis bestemmelsen skal opretholdes, finder organisationerne, at det bør præciseres, at, jf. a) en godkendelse af den maksimale kapacitet for hver slagtekæde er i forhold til bedøvelsesanlæggets og staldens kapacitet. Ligeledes for b), at kategori og vægt af de dyr, som det tilgængelige fastholdelses- eller bedøvelsesudstyr kan anvendes til i overensstemmelse med udstyrsfabrikantens anvisninger.

Vedrørende c), den maksimale kapacitet af hvert opstaldningsareal, der er bestemt til dyr af hestefamilien, kvæg, får, geder og svin samt fjerkræ og lagomorfer, er det organisationernes opfattelse, at det kun bør gælde ved en egentlig opstaldning (f.eks. efter de nuværende regler ved mere end 12 timers opstaldning af svin). Hvornår der efter forordningsudkastet er tale om opstaldning er uklart, jf. bilag III, stk. 1.2, hvor den samlede transporttid plus den tid, der går mellem aflæsning og slagtning, ikke må overstige f.eks. 24 timer for svin, hvorefter dyrene skal opstaldes. Under eksempelvis danske forhold, hvor transporten for svin tager 2-3 timer vil dyrene kunne gå i stalden uden foder i op til 20 timer, hvilket ikke er hensigtsmæssigt.

Problemstillingen er kompleks, hvorfor organisationerne vil foreslå, at der indsættes en bestemmelse om, at Kommissionen efter 5 år forpligtiges til at komme med en rapport om bestemmelseernes praktiske virkninger i medlemsstaterne. Dette skal også ses i sammenhæng med art. 11(4), hvorefter der kan vedtages retningslinier for implementering af art. 11(2) og bilag II efter en Komité procedure.

Art. 14: Bestemmelsen om en dyrevelfærdsansvarlig, der udpeges af slagteriet. Ansvar og opgaver beskrives i SOP'en. Vedkommende skal være certificeret. Bestemmelsen om en dyrevelfærdsansvarlig gælder ikke for slagterier, der slagter mindre end 1.000 storkreaturer pr. år eller 150.000 stk. fjerkræ om året.

Organisationerne finder det uheldigt, at mindre slagterier ikke også er omfattet af kravet om at udpege en dyrevelfærdsansvarlig person. De mindre slagterier har gennemgående mindre kontrol af myndighederne (ingen permanent tilstedeværende kontrollerende dyrlæge).

Dyrene kan ligeså godt lide overlast her og dermed blive udsat for dårlig dyrevelfærd i forhold til de store slagterier med kontinuerlig slagtning og permanent kontrol under slagtning.

Kap. 5 (Den kompetente myndighed)

Art. 17: Bestemmelser om oprettelse af et nationalt referencecenter til løsning af mange forskellige opgaver, så som et videncenter for videnskabelig og teknisk ekspertise, til vurdering af nye bedøvelsesmetoder, medvirkning ved udvikling af "code of practice" om implementering af forordningen, udvikling af vejledninger på vegne af den kompetente myndighed, og virke som akkrediteringsorgan for udbydere af kompetencekurser (art. 18).

I forhold til den nuværende praksis hvorved kødbrancherne løser videnskabelige og tekniske opgaver i forbindelse med staldindretning, bedøvelse, undervisning i dyrevelfærd m.m. er det vanskeligt at se, hvad et referencecenter vil kunne give af forbedringer. Tanken med et referencecenter er positiv, men synes overdimensioneret i forhold til opgavernes størrelse og antal under danske forhold.

Det er derfor også tilfredsstillende, at referencecenteret, jf. stk. 3) kan oprettes som et netværk bestående af separate enheder, der løser hver sine opgaver. Dette minder om situationen i Danmark, hvor Slagteriernes Forskningsinstitut besidder videnskabelig og teknisk ekspertise i forbindelse med bedøvelse og slagtning af svin og kreaturer, mens fjerkræslagterierne har konsulteret Dyreværnsrådet i spørgsmål om dyrevelfærd ved indfangning og aflivning.

Det er organisationernes opfattelse, at vurdering af nye bedøvelsesmetoder som udgangspunkt bør foretages i EFSA regi.

Art. 18, Kompetencebeviset:

Organisationerne er positive overfor, at personale, der beskæftiges ved aflivning og tilstødende operationer, skal have en kompetencegivende uddannelse. Organisationerne har i dag i stor udstrækning en formaliseret form for intern uddannelse af sådanne personer. Fjerkræbranchen benytter sig af "sidemandsoplæring", mens Slagteriernes Forskningsinstitut udbyder kurser til svine- og kreaturslagterierne.

Art. 18 (3) Kompetencebeviset har en gyldighed på 5 år. En gyldighed på 5 år er for kort tid. Kravet om gyldighed må kobles med dokumenteret erfaring med aflivning m.m., således at

hvis det ikke kan dokumenteres, at man i praksis har været beskæftiget med aflivning og tilstødende opgaver i løbet af de seneste 5 år, er kompetencebeviset ugyldigt.

Kap. 7 (afsluttende bestemmelser)

Art. 23: Direktiv 93/119 ophæves, men en række nærmere angivne bestemmelser fra direktivet opretholdes.

Da der er tale om videreførelse af mange og ret så detaljerede bestemmelser fra 93/119 bør disse af hensyn til læsevenligheden skrives ind i forordningen.

Det konstateres, at en række af de videreførte bestemmelser er meget lig, men ikke helt svarer til forordningsforslagets bilag II og bilag III. Hvornår det ene sæt bestemmelser gælder i forhold til det andet, er ikke klart. Dette forhold skal afklares. Eksempelvis tales der i bilag III, pkt. 1.8 om brug af el-stødere, og at stødene ikke må vare mere end 1 sek. I direktiv 93/119 er bestemmelsen i bilag A, sektion II, pkt. 3 ”stød af højst 2 sek.”.

Art. 24: Indtil 31. dec. 2014 kan personer uden eksamination forsat få tilladelse til at udøve bedøvelse og slagtning på betingelse af, at der er dokumenteret relevant, uafbrudt professionel erfaring inden for de seneste [10] år.

Frem for 10 år mener organisationer, at 1 år bør være tilstrækkelig for at opnå de nødvendige kompetencer.

Bilag I (Liste over bedøvelses- og aflivningsmetoder)

Kapitel I

Til tabel 2 - elektriske metoder, vandbad, side 32: "Nedsækning af fuglene til vingebasis" omformuleres til "Nedsækning af fuglene med minimum hovedet og til maksimum brystbenets start".

Til tabel 3 - metoder med gas, side 32: Som nøgleparameter skal der alle steder i tabellen tilføjes: Bedøvelseskvaliteten.

Kapitel II

Stk. 2, Cervikal dislokation:

Der er sat en grænse på 50 for hvor mange dyr, der må aflives ved cervical dislokation dagligt. Grænsen anses ikke for at være fagligt begrundet. Desuden vil det slet ikke være muligt at overholde i fjerkræproduktionen i den struktur, som kendes i dag. Det vil simpelthen ikke være muligt at overholde anden lovgivning om at sørge for aflivning af syge og svage dyr i be-

sætningen, hvis grænsen er 50. I nogle besætninger kan det være nødvendigt at aflive mere end 50 dyr på ét sted. Endvidere fremgår det ikke, hvor dette krav gør sig gældende. Gælder grænsen for et hus, for en besætning (CHR-nr.), for en ejer eller for den enkelte ansatte/operator eller for noget andet?

Bestemmelsen bør således ændres, og derfor skal det foreslås, at teksten ændres til: ”Denne metode må kun benyttes til nødaflivning af tilskadekomne og svage dyr i primærbedrifterne i forbindelse med de daglige tilsyn.”

Med den foreslåede tekst vil det derimod ikke være muligt at anvende metoden i forbindelse med systematisk sanering eller aflivning af udtjente høns, hvilket heller ikke er forsvarligt.

Stk. 5.1, Bedøvelse af fjerkræ i vandbad

Teksten er umulig at efterleve i praksis på fjerkræslagterierne, idet mange skader hos fuglene, der kan give smerte, er skjult af fjer. Det bør derfor tilføjes, at der skal være tale om synligt erkendbare skader (tekst: ...eller hvis der på grund af synlige skader er sandsynlighed for

Stk. 5.3:

En overholdelse af de i Tabel II anførte værdier er ikke altid ensbetydende med, at velfærden derved automatisk bliver den optimale. Organisationerne vil derfor som udgangspunkt anbefale, at tabellen fjernes, og i stedet erstattes af krav til, at bedøvningen overvåges. Effektivt bedøvede kyllinger udviser en række fysiske karakteristika, ligesom de ikke reagerer på berøring af øjne og kam. Af hensyn til sikring af en effektiv bedøvelse er det langt vigtigere, at virksomheden sikrer, at kyllingerne altid udviser de særlige karakteristika for effektivt bedøvede kyllinger, frem for overholdelse af tabelværdier, som i bedste fald kun bør være vejledende.

Som anført under bemærkningerne for art. 5, stk. 1 vil kravene til elektrisk bedøvelse nævnt under tabel 2 give de danske fjerkræslagterier meget store problemer. De angivne minimumsparametre vil medføre aflivning frem for bedøvelse, hvilket ikke er i overensstemmelse med de religiøse ritualer indenfor islam, og dermed umuliggør leverancer til bl.a. muslimske kunder.

Slagterierne benytter frekvenser på mellem 900 og 1.500 Hz og AC strømstyrker på ned til 50 mA for at sikre mod, at kyllingerne ikke dør. Bedøvelsen er effektiv og effektiviteten monitoreres dagligt (for hvert hold nye kyllinger). Effektiviteten auditeres endvidere af kunderepræsentanter. Processen lever således op til forordningens præampel 20 og 21, om at der bør foretages overvågning ved hjælp af indikatorer for at vurdere procedurens effektivitet i prak-

sis, og overvågningen af bedøvelsen er hovedsagelig baseret på vurdering af dyrenes bevidsthed og smerteopfattelse.

Da der i henhold til art. 4 kan tages hensyn til religiøse ritualer i form af aflivning af dyr uden brug af bedøvelse, bør der ved brug af bedøvelse inden aflivning i forbindelse med religiøse ritualer også kunne tages de nødvendige hensyn. Der bør derfor skabes mulighed for at afvige fra minimumskravene i bilag I, hvilket eksempelvis kan nævnes i art. 5, stk. 1.

Bilag II (Krav til konstruktion, udformning og slagteriudstyr)

Pkt. 1.2

Forslås ændret til: Ved anvendelse af mekanisk ventilation, skal der på grundlag af en risikovurdering om fornødent forefindes nød anlæg til brug ved driftsforstyrrelser.

Pkt. 4.1:

Det elektriske bedøvelsesanlæg på fjerkræslagterierne er konstrueret til at bedøve et antal dyr samtidig (helt op til 32 samtidig). Det er derfor ikke muligt at registrere de elektriske nøgleparametre for hvert dyr, men kun for denne gruppe af dyr. En løsning kunne være følgende nyt 2. afsnit: For gruppevis elektrisk bedøvelsesudstyr skal der være en anordning, der registrerer de elektriske nøgleparametre under bedøvelse eller aflivning, således at en gennemsnitlig beregning af de elektriske nøgleparametre er mulig for hvert dyr.

Pkt. 4.2:

Tekstens krav om "konstant strømstyrke" er uklar. Ved gruppevis elektrisk bedøvelse af kyllinger i vandbad vil strømstyrken naturligt pulsere ganske lidt som følge af skiftende modstand (afhænger af antal dyr i vandbadet og dyrenes individuelle modstand), og vil ikke kunne undgås.

Teksten må præciseres nærmere.

Pkt. 5.2:

Ordet "nem" bør slettes, idet slagtebåndet på fjerkræslagterierne er tilgængelig i sin helhed, men det er ikke nemt komme til det i hele sin længde alle steder.

Pkt. 5.4:

Den engelske tekst lyder, at ... "det undgås, at vandet løber over ved indgangen, når dyrene føres gennem vandbadet."

Den danske tekst er ikke korrekt oversat.

Pkt. 5.7:

Tilsvarende bemærkning som for pkt. 4.2.

Pkt. 5.8:

Teksten lyder i slutningen af sætningen: "... kan afbløde". I praksis aflives fugle, der på grund af driftsforstyrrelser har været for længe i vandbadet, hvorfor sætningen bør lyde: "... kan afbløde eller aflives".

Pkt. 6.3:

Det bemærkes, at der er krav om, at gasbedøveren skal være konstrueret, så visuel inspektion kan gennemføres på alle stadier af bedøvelsen.

Kuldioxidbedøverne på danske svineslagterier er ikke "åbne" for visuel inspektion på ethvert niveau. Det er kun muligt at inspicere den indvendige øverste del. Hvis kravet skal efterleves, skal der installeres videoovervågning. Spørgsmålet er hvad formålet med kravet om inspektion skal tjene? Hvis der sker systemnedbrud, stoppes anlægget, som skal evakueres for gas, inden mennesker kan komme ind/ned i anlægget.

Pkt. 7.2 Der er i dag allerede anlæg i drift, der er fuldt ud acceptable ud fra et velfærdsmæssigt synspunkt, men hvor fjerkræet inden det føres ind i gasblandingen, først manuelt tages ud af transportkasserne. Dette sker i praksis ved, at fjerkræet overføres fra transportkasserne til en rundel, hvorfra de føres ind i bedøvelsesanlægget. Bestemmelsen bør derfor fjernes.

Bilag III (Driftsforhold)

Det fremgår af forordningsudkastets bilag III, pkt. 1.2., at der fastsættes en tidsramme for pålæsning, transport og slagtning. For eksempel må den for svin ikke overstige 24 timer og såfremt dette tidsrum overskrides skal dyrene opstaldes, fodres og om nødvendigt skal der strøs?

Organisationerne er i tvivl om, hvordan dette hænger sammen med bestemmelserne vedr. transporttiden i Forordning 1/2005 (maksimalt 24 timers transport). Organisationerne mener, at der her er tale om en skjult begrænsning i transporttiden, som ikke er hensigtsmæssig.

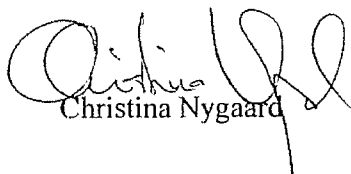
Organisationerne finder ikke, at der skal være regulerede forhold, der allerede er reguleret af transportfordningen, ligesom der heller ikke skal være mere restriktive bestemmelser end dem, der er fastsat i transportforordningen.

Pkt.3.3 Den her foreslåede tekst bør omformuleres: Ved slagting med automatisk halsskæring af fugle skal processen være under konstant overvågning af en eller flere personer, der befinder sig i umiddelbar nærhed af den automatiske halsskæring. De skal sikre, at anlæggets knive er skarpe og korrekt justerede, så de giver en effektiv åbning af blodårerne. Samtidig skal de sikre, at fugle, der ikke er slagtet korrekt, øjeblikkeligt slagtes manuelt.

Afslutningsvis står organisationerne gerne til rådighed, såfremt der måtte være spørgsmål, og organisationerne ser ligeledes frem til at blive inddraget i de kommende forhandlinger.

Endelig skal der henvises til fremsendte bemærkninger fra Dansk Pelsdyravlerforening.

Med venlig hilsen

Christina Nygaard

Justitsministeriet
Civil og politiafdelingen
Slotsholmsgade 10
1216 København K
Att.: Thomas Raaberg-Møller
trm@jm.dk

Silkeborg 6. oktober 2008

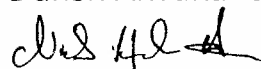
**Bemærkninger til høring over forslag om beskyttelse af dyr på
aflivningstidspunktet, sags-nr.: 2008-5412-0003 .**

Dansk Akvakultur ser positivt på det foreliggende udkast. Vi har således noteret os at EU-Kommissionen i udkastet har taget hensyn til de specielle forhold, som gør sig gældende for fisk.

I udkastet lægges der op til, at der i fremtiden skal laves særskilte standarder for beskyttelsen af fisk på aflivningstidspunktet. Vi finder også dette positivt og medvirker gerne aktivt i processen.

Med venlig hilsen

Dansk Akvakultur

Niels Henrik Henriksen
Dyrlæge

Justitsministeriet
Dyrevelfærdskontoret

2008 NR. 5412-0003

Akt.nr. 4

Danske Slagtermestre

Justitsministeriet
Dyrevelfærdskontoret
Slotholmsgade 10
1216 København K

Odense, den 9. december 2008

Bemærkninger til forslag til forordning om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet

Danske Slagtermestre støtter høringssvaret fra Landbrugsrådet, dog har vi en undtagelse, idet vi ikke kan tilslutte os Landbrugsrådets bemærkninger til artikel 14, stk. 5 samt betragtning nr. 41 vedrørende undtagelse af en dyrevelfærdsansvarlig på små slagterier.

Vi mener, at det set ud fra de tilsigtede mål samt de konkurrencemæssige forhold vil det være forvridende, hvis også disse små slagterier pålægges at udpege en dyrevelfærdsansvarlig. Derfor tilslutter vi os fuldt ud artikel 14, stk. 5, hvorefter der bliver en undtagelse for slagterier, der slagter under 1000 storkreaturer om året.

Vi mener endvidere, at denne grænse med stor fordel kunne hæves til 1500 storkreaturer, idet der op til denne grænse er mange slagterier, hvor der er begrænset antal ansatte – og de i øvrigt falder under samme definition (såsom beskrevet i betragtning 41) som de slagterier, der ligger under 1000 storkreaturer.

For uddybende kommentarer og spørgsmål i øvrigt kan der rettes kontakt til undertegnede på tlf.: 2040 9495.

Med venlig hilsen
DANSKE SLAGTERMESTRE

f. Lars Poulsen

Justitsministeriet
Dyrevelfærdskontoret
Akt.nr. 22
2008 NR. 5412 - 0003

Justitsministeriet
Dyrevelfærdskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

20. oktober 2008
LSK

Høring over forslag til forordning om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet

Med henvisning til Justitsministeriets høringsbrev af 24. september 2008 jeres sagsnr. 2008-5412-0003 skal Dansk Pelsdyravlerforening indledningsvis bemærke, at det er prisværdigt, at Kommissionen under udarbejdelsen af ændringerne til forordningen har taget udgangspunkt i det foreliggende faglige grundlag på pelsdyrområdet.

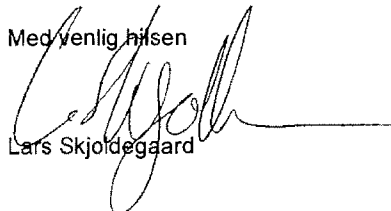
Som følge af ovenstående giver udkastet til forordningen blot anledning til en kommentar.

Dansk Pelsdyravlerforening bakker op om, at der stilles krav om uddannelse i relation til aflivning af pelsdyr. Men vi mener dog ikke, at ansvarsfordelingen i artikel 7, stk. 3 er hensigtsmæssig.

Kravet om kompetencebevis bør rettelig stilles til den for pelsdyrholdet ansvarlige avler. Samme person er ansvarlig for udarbejdelsen af de i artikel 6 påkrævede standardprocedurer, og bør dertil være ansvarlig for, at personalet, der udfører selve aflivningen, forud for pelsningssæsonens start behørigt instrueres heri. Denne ansvarsfordeling vil sikre, at den gældende systematik i bekendtgørelse om slagtning og aflivning af dyr (bkg. nr. 583 af 06/06/2007) bliver opretholdt dog med den passende tilføjelse, at den ansvarlige pelsdyravler skal være i besiddelse af et kompetencebevis.

Som supplement til ovennævnte kommentar oplyses, at aflivning af pelsdyr til pelsning er yderst sæsonbestemt, idet den kun foregår i to til tre uger i november måned hvert år. Som følge af de nuværende strukturer på arbejdsmarkedet udføres dette arbejde typisk af danske og udenlandske sæsonarbejdere. Disse ansættes kun for en sæson ad gangen. Af tids- og sprog-mæssige årsager vil det derfor ikke være muligt at tilbyde et kompetencekursus til disse personer i overensstemmelse med art. 18.

Med venlig hilsen

Lars Skjoldgaard

Justitsministeriet
Dyrevelfærdskontoret

Akt.nr. 9

2008 NR. 5412-0003

Justitsministeriet
Dyrevelfærdskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

31. oktober 2008
9.14.9

Att.: Thomas Raaberg-Møller
E-mail: trm@jm.dk

Høring vedr. EU's forordning om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet

Med henvisning til høringsbrev af 24. september 2008 fra Justitsministeriet, hvormed EU-Kommissionens forslag af 18. september 2008 til Rådets forordning om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet sendes i høring, skal Dyrenes Beskyttelse bemærke som følger:

Generelle bemærkninger:

Overordnet er Dyrenes Beskyttelse tilfreds med, at reglerne om beskyttelse af dyr i forbindelse med aflivning omsider ændres, hvilket desværre har været påkrævet i mange år, da det gældende EU-minimumsdirektiv dateres helt tilbage til 1993. Dyrenes Beskyttelse mener, at der er visse gode momenter i forordningen. Der er dog også en række problemer som nærmere beskrevet i det følgende.

Forordning vs. direktiv

Dyrenes Beskyttelse erkender, at en forordning egner sig bedre til hurtig gennemførelse af ændringer som følge af tekniske og videnskabelige fremskridt end et direktiv. Dette er en fordel, men det forudsætter så også, at denne mulighed rent faktisk benyttes i praksis, hvilket Dyrenes Beskyttelse hermed skal tilskynde til.

Dyrenes Beskyttelse skal hermed opfordre Justitsministeriet til at sikre, at de danske særregler, der ligger ud over kravene i den kommende forordning, og som p.t. er omfattet af bekendtgørelse om slagtning og aflivning af dyr, videreføres i ny lovgivning. Dette drejer sig om regler på området religiøs slagtning, aflivning af dyr uden for slagterier, aflivning af pelsdyr og fisk m.v. og i en række andre tilfælde som bl.a. forbud mod at mindreårige medvirker ved slagtning m.v., forbud mod slagtning af højdrægtige dyr (i sidste tiendedel af drægtighedsperioden) og skærpet transportegnethedsvurdering, hvorved dyr som ikke er transportegnede, skal aflives på stedet m.v.

Dyrenes Beskyttelse skal derfor venligst anmode Justitsministeren om at redegøre for, om hvorvidt, og i givet fald hvordan, det er muligt at fastsætte ekstra stramme krav på en række områder, i forbindelse med, at lovgivningen ændres fra direktiv- til forordnings-form, om ikke i den ny forordning, så i en supplerende dansk bekendtgørelse, som det f.eks. p.t. gør sig gældende på området beskyttelse af dyr under transport. Kort sagt er der behov for at belyse muligheden for, at der kan fastsættes nationale krav i relation til forordningen m.h.p. at opnå forbedringer af dyrevelfærden.

"Rummelovgivning"

Dyrenes Beskyttelse ser en oplagt risiko for, at de opstillede rammer i forordningen - som giver et fleksibelt råderum - ikke i tilstrækkeligt omfang bliver suppleret med tilstrækkeligt velbeskrevne og detaljerede normative krav, som kan finde anvendelse i praksis.

Det forhold, at lovgivningen får karakter af "ramme-lovgivning", medfører under alle omstændigheder, at der i så fald stilles store og forpligtende krav til det nationale referencecenters funktion og fastsættelse af retningslinjer for god praksis, jf. nedenfor. Dyrenes Beskyttelse vil derfor i særlig grad forbeholde sig ret til at holde grundigt øje med udvikling og initiativer på netop disse områder.

Implementering af videnskabelige anbefalinger

Den europæiske fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) er i 2004 fremkommet med en udtalelse vedr. de dyrevelfærdsmæssige forhold i forbindelse med bedøvelse og aflivning m.v. af kvæg, svin, får, heste, kyllinger, kalkuner og fisk:

Opinion of the Scientific Panel on Animal Health and Welfare on a request from the Commission related to the welfare aspects of the main systems of stunning and killing the main commercial species of animals. Adopted on 15th June 2004. *The EFSA Journal (2004)*, 45, 1-29.

Den europæiske fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) er i 2006 fremkommet med en udtalelse vedr. de dyrevelfærdsmæssige forhold i forbindelse med bedøvelse og aflivning m.v. af geder, kaniner, hjorte, strudse, ænder, gæs og vagtler:

Opinion of the Scientific Panel on Animal Health and Welfare on a request from the Commission related to the welfare aspects of the main systems of stunning and killing applied to commercially farmed deer, goats, rabbits, ostriches, ducks, geese and quail. Adopted on 13th February 2006. *The EFSA Journal (2006)*, 326, 1-18.

Dyrenes Beskyttelse skal på den baggrund opfordre til, at anbefalingerne fra disse EFSA-rapporter implementeres i forordningen, jf. præambel (6).

Retningslinjer for god praksis

I forbindelse med at forordningen ikke fastsætter detaljerede tekniske specifikationer for en række funktioner i forbindelse med aflivning m.v. er det afgørende vigtigt, at udarbejdes detaljerede retningslinjer for god praksis.

Dyrenes Beskyttelse skal opfordre til, at der hurtigst muligt udarbejdes retningslinjer for "god praksis" (good practice) i relation til anvendelsen af forordningen, jf. herunder Artikel 5, stk. 4, vedr. bedøvelsesmetoder og Artikel 13, stk. 5, vedr. overvågning af effektiv bedøvelse m.v.

Dyrenes Beskyttelse er af den opfattelse, at henstillingerne i ovennævnte EFSA-rapporter omhandlende tekniske parametre bør medtages i reglerne for god praksis, såfremt de ikke indføres i forordningen.

Det er Dyrenes Beskyttelses opfattelse, at det nationale referencecenter skal have en central rolle at spille i forbindelse med udformningen af de tekniske retningslinjer.

Uddannelse

Dyrenes Beskyttelse hilser med tilfredshed, at der indføres krav om uddannelse af og udstedelse af kompetencebevis til personer, som skal udføre slagteoperationer (i.e. aflivning og dermed forbundne aktiviteter), jf. Artikel 7 og Artikel 18.

Dyrenes Beskyttelse mener, at uddannelse af de personer, som håndterer dyr i forbindelse med aflivning m.v., er afgørende vigtigt med henblik på at opnå god dyrevelfærd. Manglende viden og indsigt er ofte væsentligt medvirkende faktorer til dårlig dyrevelfærd og sager med overtrædelser af reglerne om beskyttelse af dyr.

Dyrenes Beskyttelse er af den opfattelse, at der skal fastlægges ensartede retningslinjer for uddannelses detaljerede indhold, enten - og helst - i form af et udbygget bilag IV, alternativt i form af ensartet god praksis medlemsstaterne imellem.

I lyset af at et opnået kompetencebevis vil kunne anvendes i hele EU, må det også sikres, at uddannelserne gennemføres på samme høje niveau, og at kursus-førløbene er af ensartet indhold og varighed, ligesom den afsluttende prøve skal være af ensartet sværhedsgrad. I modsat fald vil der kunne "shoppes" på tværs af landegrænser, som det bl.a. er set for kompetencebeviser udstedt til transportører og chauffører i henhold til EU's transportforordning.

Til gengæld er Dyrenes Beskyttelse ikke tilfreds med den undtagelse for krav om uddannelse, der eksisterer for personer, som har mindst 10 års uafbrudt relevant og dokumenteret erfaring på området. Anciennitet er ikke nødvendigvis en garanti for, at man har forståelse for og kan udføre en given procedure på en korrekt måde. Den foreslåede overgangsordning indtil 31. december 2014 bør derfor fjernes, jf. Artikel 24, stk 2.

Dyrevelfærds-ansvarlig person

Dyrenes Beskyttelse er tilfreds med, at slagterier skal udpege en person, som overordnet er ansvarlig for dyrevelfærd på slagteriet, jf. Artikel 14. En dyrevelfærdsansvarlig person vil helt givet kunne medvirke til en bedre integrering af dyrevelfærd i produktionsprocessen.

Undtaget fra krav om en dyrevelfærdsansvarlig er dog små slagterier, hvor der slagtes under 1000 storkreaturer (pattedyr) eller 150.000 enheder fjerkræ om året. Dyrenes Beskyttelse mener ikke, at noget slagteri - uanset størrelse - bør undtages for kravet om at udpege en dyrevelfærdsansvarlig. Det faktum, at et slagteri er lille, er nemlig ingen garanti for god dyrevelfærd, snarere tværtimod. Det er erfaringsmæssigt ofte små slagterier, som oplever dyrevelfærds-mæssige brist og uregelmæssigheder. Dyrenes Beskyttelse foreslår derfor, at det i mangel af andre bør være den ansvarlige for virksomheden, som udpeges til at være dyrevelfærdsansvarlig.

Reference-center

Dyrenes Beskyttelse er meget tilfreds med, at der skal udpeges et nationalt referencecenter for dyrevelfærd, jf. Artikel 17. Dyrenes Beskyttelse mener, at der længe har været behov for et center, hvor viden opsamles, vidensyntese foretages og videnskabelige arbejdsmetoder tages i anvendelse. Et sådant center vil også have mulighed for at kunne virke koordinerende og medvirke til innovation indenfor fagområdet.

Det er Dyrenes Beskyttelses opfattelse, at et sådant centers aktiviteter også vil kunne medvirke til at forbedre slagteripersonalets kompetencer samt udgøre en faglig støtte til alle aktører på

dyrevelfærdsområdet ved at fungere som det sted, hvor der kan indhentes den fornødne information, herunder f.eks. rådgivning vedr. tekniske problemer i forbindelse med slagtning.

Dyrenes Beskyttelse skal opfordre Justitsministeren til at afsætte de økonomiske midler, der er nødvendige, for at et sådant center kan etableres og blive fuldt funktionelt i praksis. Samtidig skal Dyrenes Beskyttelse opfordre til, at landbrugs- og slagterierhvervet forpligtes til at bidrage økonomisk til centeret, idet der erindres om, at der allerede foregår visse forsknings- og udviklingsaktiviteter på Slagteriernes Forskningsinstitut, Danish Meat Association (DMA).

Bedøvelsesmetoder

Dyrenes Beskyttelse mener, at referencecenteret som en af sine vigtigste opgaver har at bedømme og undersøge nye bedøvelsesmetoder, inden de kan finde anvendelse på slagterier. Et sådant fælles system for godkendelse af nye bedøvelsesmetoder vil afgjort være et fremskridt, idet der herved kan udvikles en ny metodologi med henblik på at fremme udviklingen af nye bedøvelsesmetoder til gavn for dyrevelfærd.

Egenkontrol

Dyrenes Beskyttelse mener som udgangspunkt, at egenkontrol nødvendigvis skal følges op af intensiv myndighedskontrol. Egenkontrol er i høj grad en tillidssag, der ikke kan stå alene, men som skal kontrolleres systematisk og intensivt.

Dyrenes Beskyttelse er tilfreds med, at virksomhedsejere forpligtes til at tage et reelt ansvar for dyrevelfærd, i form af egenkontrol af bedøvelses- og standardprocedurer, hvilket kan bidrage til bedre dyrevelfærd i forbindelse med aflivning m.v., jf. Artikel 6.

Dyrenes Beskyttelse er ligeledes tilfreds med, at fastholdelses- og bedøvelsesudstyr ikke må bringe i omsætning uden passende anvisninger vedr. brug og vedligeholdelse samt anvendelse, således at dyr sikres de bedst mulige velfærdsbetingelser, jf. Artikel 8-9.

Herudover er det positivt, at det fremhæves, at virksomhedslederne skal sikre, at de operationelle bestemmelser for slagterier overholdes, jf. Artikel 12.

Kontrol og sanktioner

Dyrenes Beskyttelse mener, at det er vigtigt hurtigst muligt at opnå den højeste grad af teknisk ensartethed i relation til brug af forordningen, hvilket vil kunne styrke effektiviteten af kontrollen med forordningen.

Dyrenes Beskyttelse skal opfordre til, at myndighederne prioriterer en effektiv kontrol af reglerne om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet; samtidig er det vigtigt, at der gives de fornødne sanktionsmuligheder ved overtrædelser af reglerne, jf. Artikel 20. Kontrolmyndighederne skal have de fornødne redskaber og den fornødne uddannelse for at kunne udføre en sådan effektiv kontrolindsats.

Overgangsordning for slagterier

Dyrenes Beskyttelse mener, at der er fastsat en alt for lang overgangsordning for eksisterende slagterier for foranstaltninger vedr. slagteriernes opførelse, grundplan og udstyr indtil 31. december 2018, jf. Artikel 11, stk. 1, og bilag II samt Artikel 24. I givet fald mener Dyrenes Beskyttelse, at det er bedre at etablere mulighed for en dispensationsordning i henhold til konkret vurdering.

Specifikke bemærkninger:

Samlet transporttid og ophold på slagteri

Det er Dyrenes Beskyttelses opfattelse, at forordningen ikke bør medtage bestemmelser om "samlet transporttid", som inkluderer en tidsfaktor, der i for sig er opholdet på slagteriet uvedkommende: emnet transporttid bør reguleres af anden lovgivning, i.e. EU's transportforordning, jf. bilag III, pkt. 1.

Dyrenes Beskyttelse er derimod tilhænger af, at der fastsættes detaljerede regler for, hvor lang tid dyr må maksimalt opholde sig på slagteri før aflivning. Det er Dyrenes Beskyttelse opfattelse, at dyr bør slagtes hurtigst muligt efter ankomst til slagteriet og senest samme dag.

Elektrisk drivstav

Dyrenes Beskyttelse mener, at der bør indføres forbud mod brug af el-drivstav på slagterier, jf. bilag II, pkt. 1.8.

Opstaldning

Dyrenes Beskyttelse mener, at der bør fastsættes detaljerede pladskrav i forbindelse med opstaldning af dyr på slagterier, jf. bilag III, pkt. 2. Pladskravene bør svare til dem, som finder anvendelse for de pågældende dyrs ophold i besætninger.

Malkning

Dyrenes Beskyttelse mener, at der bør stilles krav om hyppigere malkning af lakterende dyr ved ophold på slagteri, end med de foreslåede 12 timers mellemrum, jf. bilag III, pkt. 1.5.

Det er Dyrenes Beskyttelses opfattelse, at det er intervallet mellem to på hinanden følgende malkninger, som har dyrevelfærdsmæssig interesse. Der bør derfor stilles krav om, at lakterende dyr skal malkes umiddelbart, før de forlader besætningen, og senest 8 timer efter ankomst til slagteriet samt efter behov.

Penetrerende bolt pistol

Dyrenes Beskyttelse mener, at der bør udvikles lovbestemte farvekoder for ammunition ved brug af bolt pistol. Herved sikres brug af korrekt kaliber af ammunition til de enkelte dyregrupper og -kategorier, jf. bilag I, kap. I. Det er f.eks. problematisk, hvis der bruges forkert bolt pistol og kaliber af ammunition ved bedøvelse af søer/orner, da disse dyr har et særligt veludviklet sinussystem i kraniet, ligesom tyre kan stille krav om ekstra effektivt udstyr.

Dyrenes Beskyttelse mener, at der bør fastsættes bestemmelse om, at den hastighed og kraft hvormed boltten i bolt pistolen udskydes, bør kontrolleres regelmæssigt. I den forbindelse bør der udvikles et måleredskab beregnet hertil. Der bør desuden fastlægges retningslinjer for passende længde, diameter, form og hastighed af boltten i penetrerende bolt pistoler til brug for forskellige dyr. Dyrenes Beskyttelse mener, at disse opgaver er oplagte for det nationale referencecenter at undersøge.

Ikke-penetrerende bolt pistol

Dyrenes Beskyttelse mener, at der bør indføres forbud mod brug af ikke-penetrerende bolt pistol til bedøvelse af dyr, jf. EFSA-rapporter. Dyrenes Beskyttelse finder det derfor tilfredsstillende, at

der sker begrænsninger i brugen af ikke-penetrerende boltpistol, men er utilfreds med, at den tillades til drøvtyggere under 10 kg. fjerkræ og kaniner, jf. bilag I, kap. I.

Gas-bedøvelse

Dyrenes Beskyttelse mener, at der skal arbejdes for udfasning af brug af aversive gasarter eller aversive blandinger af gasarter, som f.eks. ren kuldioxid til svin og fjerkræ, jf. EFSA-rapporter.

Dyrenes Beskyttelse er tilfreds, at der er blevet indarbejdet krav om et registreringssystem til gas-parametre ved bedøvelse, jf. bilag II, pkt. 6 og Artikel 11.

Dyrenes Beskyttelse mener, at der bør arbejdes meget mere med udvikling af gasblandinger til bedøvelse, herunder for så vidt angår koncentrationer og tidsfaktor. Dette arbejde kan med fordel også foregå i regi af de nationale referencecentre.

El-bedøvelse generelt

Dyrenes Beskyttelse er tilfreds med, at der er indarbejdet regler, om at skal anvendes udstyr med konstant strøm til elektrisk bedøvelse, og at der skal være et registreringssystem til elektriske parametre (som f.eks. strøm, spænding, frekvens, modstand), jf. bilag II, pkt. 4 og Artikel 11.

Dyrenes Beskyttelse mener, at der bør arbejdes meget mere med udvikling af el-bedøvelse af forskellige dyrearter. Dette arbejde kan med fordel også foregå i regi af de nationale referencecentre.

Arbejdet bør omfatte fastlæggelse af passende elektriske parametre for forskellige dyrearter og -kategorier af dyr samt udvikling af monitoreringsteknikker for disse parametre. Desuden bør stikningsprocedurer og -teknikker nøjere undersøges, foruden tidsinterval mellem bedøvelse og stikning.

El-bedøvelse af fjerkræ

Dyrenes Beskyttelse mener, at der bør arbejdes for udfasning af brugen af vandbade til bedøvelse af fjerkræ, da der er for store dyrevelfærdsmæssige problemer forbundet hermed.

Dyrenes Beskyttelse er tilfreds med, at der foreløbig er indarbejdet visse forbedringer i forbindelse med krav til ophængning af fjerkræ på slagterier ved el-bedøvelse i vandbad, jf. herunder bilag II, pkt. 5 og Artikel 11.

Rituel slagtning

Det er Dyrenes Beskyttelses opfattelse, at alle dyr skal bedøves inden aflivning, d.v.s. at rituel slagtning uden forudgående bedøvelse (f.eks. én form for muslimsk halal og jødisk schächtning), ikke bør finde sted.

Baggrunden herfor er, at det bl.a. for kvægs vedkommende er påvist, at der fortsat er blodforsyning til hjernen via blodkar i nakken, uanset at der sker overskæring af de store halspulsårer (arterier) i halsen. Med andre ord er der risiko for, at dyret stadig er ved bevidsthed i kortere eller længere tidsrum efter halsoverskæring.

Hvis der alligevel - med henvisning til at nationale bestemmelser vedr. religiøse ritualer, kulturelle traditioner og nationale skikke skal respekteres, jf. Artikel 4 - viser sig at blive mulighed for at foretage rituel slagtning uden forudgående bedøvelse, mener Dyrenes Beskyttelse, at det som minimum skal ske under overholdelse af de gældende regler i § 7 i bekendtgørelse om slagtning og aflivning af dyr.

Afblødning

Dyrenes Beskyttelse er tilfreds med, at der stilles krav om, at begge halspulsårer (arterier) skal overskæres i forbindelse med afblødning, jf. bilag III, pkt. 3. Det er afgjort et fremskridt, at det nu ikke blot er én halspulsåre, der skal overskæres, idet afblødning og dermed forbunden aflivning derved foregår hurtigere. Dyrenes Beskyttelse mener, at det bør indføres krav, at der ikke bør laves nogen form for slagtemæssig behandling, før dyret er endeligt afblødt.

Aflivning af fisk

Dyrenes Beskyttelse skal hermed udtrykke sin utilfredshed med, at alene de generelle krav til aflivning i Artikel 3 finder anvendelse i forbindelse med aflivning af fisk.

Der foreligger allerede tilstrækkelig videnskabelig dokumentation, som tilsiger, at der for fisk - som højtudviklet dyregruppe af hvirveldyr - bør fastsættes detaljerede regler om beskyttelse i forbindelse med slagtning og aflivning. I den forbindelse skal Dyrenes Beskyttelse henvise til den seneste EFSA-rapport (2004). Dette hindrer jo ikke på nogen måde, at der fortsat arbejdes på at opnå ny viden, som løbende kan danne basis for justering af de gældende regler, jf. Artikel 21.

Aflivning af pelsdyr

Dyrenes Beskyttelse er utilfreds med, at forordningen kun ligger op til få forbedringer i forbindelse med aflivning af pelsdyr. Det er dog et fremskridt, at det før anvendelse og ved forsøg skal være påvist, at den anvendte udstødningssgas til aflivningsbrug er afkølet, filtreret og fri for alle irriterende stoffer/gasser, jf. bilag I, kap. II, pkt. 9. Dette vil formentlig i praksis begrænse udbredelsen af denne form for aflivning, hvilket Dyrenes Beskyttelse hilser med tilfredshed.

Aflivning i forbindelse med sygdomsbekæmpelse

Forordningen tager i højere grad end direktivet hensyn til aflivning af dyr i anden forbindelse end slagtning på slagterier, herunder i forbindelse med nødaflivning og sanering (ved sygdomsbekæmpelse). Det er tilfredsstillende, at der således ses mere seriøst på forholdene vedr. aflivning af dyr i forbindelse med sygdomsbekæmpelse m.v.

I forbindelse med at forordningen ikke fastsætter detaljerede tekniske specifikationer for aflivning i forbindelse med sygdomsbekæmpelse, skal Dyrenes Beskyttelse kraftigt opfordre til, at der udarbejdes detaljerede retningslinjer for god praksis.

Øvrige bemærkninger

Dyrenes Beskyttelse mener, at der bør være forbud mod at aflive smågrise ved at tilføje dem et slag i nakken (percussive blow). Det har været og er stadig praksis, at ejere af svinebesætninger med karantæne-regler har aflivet smågrise på under 5 kg ved at slå hovedet ned i en betonkant eller -gulv, jf. § 15, stk. 2, i bekendtgørelse om slagtning og aflivning af dyr. Dette er ikke en praksis, som er forenelig med god dyrevelfærd, jf. EFSA-rapport (2004).

Venlig hilsen

Per Jensen
Præsident

Ole Münster
Direktør

Justitsministeriet
Att. Christina A. Gulisano
Dyrevelfærdskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Jmt. Mdt.
23 OKT. 2008

DOSO
RØRHOLMSVEJ 5
HØSTERKØB
2970 HØRSHOLM
T 4970 7371
E doso@doso.dk

Høsterkøb den 21. oktober 2008

Vedr.: Høringssvar om aflivning

Kære Christina,

Hermed fremsendes DOSO's høringssvar i forbindelse med forslag til forordning om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet. Udover de 13 foreninger, som er nævnt nederst på brevpapiret, så støttes høringssvaret endvidere af WSPA-Danmark og Dyrenes Dags Komité. Sidste er netop blevet medlem af DOSO.

Med venlig hilsen

DOSO

Peter Møllerup
Formand

Justitsministeriet
Dyrevelfærdskontoret

2008 NR. 5412-0003

Akt.nr.

DOSO
RØRHOLMSVEJ 5
HØSTERKØB
2970 HØRSBOLM
T 4970 7371
E doso@doso.dk

Justitsministeriet
Att.: Cristina A. Gulisano
Dyrevelfærdskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Modtaget i 23/10-08
Dyrevelfærdskontoret

Justitsministeriet
Dyrevelfærdskontoret 2008 NR. 5412-0003

Akt.nr. 3

Den 21. oktober 2008

Vedr. høring over forslag til forordning om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet.

DOSO har modtaget en henvendelse fra Justitsministeriet af 24. september 2008 (Sagsnr.: 2008-5412-0003) vedr. høring over forslag til forordning om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet. Vi anmodes om at komme med bemærkninger til forslaget.

DOSO vurderer, at der i forslaget er en lang række initiativer, der vil medvirke til at sikre, at dyr beskyttes bedst muligt på aflivningstidspunktet. I den forbindelse skal særlig nævnes udnævnelsen af en dyrevelfærdsansvarlig person på slagteriet, oprettelse af et nationalt referencecenter og krav om et kompetencebevis.

Generelt

Generelt mener vi, at antallet af slagtninger og aflivninger er urimelig højt. EU bør gennem reguleringer nedbringe dette tal betragteligt med den begrundelse, at en reduktion vil øge den tid, der er til rådighed til hvert dyr og dermed forbedre muligheden for beskyttelse i forbindelse med aflivningen.

Forslaget indledes med en lang række gode intentioner, som skal tilgodese bedre velfærd for slagtedyrene, men i den forbindelse er ord ikke nok, hvorfor disse skal følges op med konkret lovgivning på de enkelte områder. Begrænsninger, som er begrundet med manglende viden, må snarest udløse økonomiske midler til mere forskning – her tænkes særligt på smertefølelse hos fisk, så der også for denne dyregruppe kan lovgives om skånsom aflivning. DOSO kan ikke acceptere begrænsninger, som er begrundet i økonomi, idet dyrenes velfærd altid skal sættes over økonomisk vinding. Konsekvensanalyser, som er foretaget og anvendt i forbindelse med udarbejdelse af forordningsforslaget er en økonomisk konsekvensanalyse. Vi mener, at en dyrevelfærdsmæssig konsekvensanalyse er ønskelig.

Kommissionen sætter tal på dyr, der hvert år slagtes til konsum, beklædning (og foder), men undlader at nævne de mange millioner af dyr, der aflives på produktionsstedet uden kontrol. Det drejer sig både om meget unge dyr under slagtestørrelse og voksne dyr. DOSO mener, at alle dyr

som mindstemål har krav på beskyttelse på aflivningstidspunktet og derfor bør omfattes af beskyttende EU-regler.

DOSO ønsker at understrege, at subsidiaritetsprincippet skal tilpasses eksisterende viden om dyrevelfærd, således at religiøse ritualer, kulturelle traditioner og regionale skikke ikke kan føre til fritagelse for forordningens krav, men kun må holdes i hævd hvis de ikke kompromitterer dyrenes velfærd. Således mener vi, at alle former for slagning – inkl. de rituelle – skal foregå efter forudgående bedøvelse. I den forbindelse skal det nævnes, at brugen af ikke-penetrerende boltpistoler kan give kraniebrud uden at efterlade f.eks. kalve og andre mindre og unge dyr bevidstløse. I henhold til videnskabelige rapporter har ikke-penetrerende boltpistoler en fejlmargen på op til 22-25 %.

Når det gælder brugen af kuldioxid (CO₂) som aflivningsmiddel til svin, fugle og pelsdyr og vandbade til fugle, mener vi, at disse metoder – af dyrevelfærdsmæssige grunde – skal udfases hurtigst muligt (se bilag 1).

DOSO har herudover følgende bemærkninger til de enkelte afsnit:

Artikel 1, stk. 2, litra a.

'Dyr som aflives i forbindelse med kultur- og sportsarrangementer' er ifølge forslaget ikke omfattet af forordningen.

DOSO mener, at det klart skal fremgå, at der her må være tale om nødaflivninger, idet aflivninger ikke skal kunne foregå som indslag i sådanne arrangementer.

litra b.

Fjerkræ og lagomorfer har også behov for den beskyttelse, som retningslinjer for aflivning og dermed forbundne aktiviteter kan give.

Artikel 3, stk. 2, litra f:

Ordet 'langvarig' bør slettes – der er for vide muligheder for tolkning.

Artikel 4, stk. 1:

Det bør understreges, at pelsdyr skal bedøves, inden de udsættes for en dræbende gas og CO₂ bør ikke anvendes (se bilag 1).

Artikel 4, Stk. 2:

Bør slettes.

Artikel 9, stk. 1

Hvad menes der med "passende uddannelse"? Er det erhvervelse af kompetencebeviset?

Artikel 9, stk. 2

Hvad menes med "passende reserveudstyr"? Det bør præciseres.

Artikel 12, stk. 3

Fikseringsbokse, hvor dyret fastholdes i rygleje skal forbydes.

Artikel 13, stk. 2, litra e. og stk. 3, 4 og 5.

Kontrol og overvågning skal være 100 % - ikke blot periodevis.

Artikel 14, stk. 5

De små slagterier skal ikke have frit slag. I forbindelse med slagtning af levende dyr skal der altid være en dyrevelfærdsansvarlig person tilstede. I realiteten sker dette jo også, idet forordningen kræver tilstedeværelse af en person med kompetencebevis.

Artikel 16.

Der bør være indberetningspligt af nødaflivning.

Artikel 24. Stk. 1.

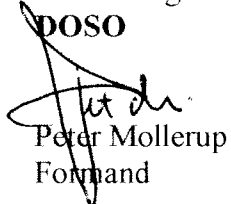
Overgangsbestemmelserne er for liberale. 10 år kan forkortes til det halve.

Artikel 24 Stk. 2.

Overgangsperioden kan halveres, idet mulighederne for at oprette uddannelser inden for få år er til stede i samtlige medlemsstater.

Med venlig hilsen

DOSO

Peter Møllerup
Formand

Bente Tolley
Kampagnekoordinator/Anima

Bilag 1

Notat om brugen af kuldioxid (CO₂) som aflivningsmiddel

Videnskabelige studier om aflivning af mink ved brug af CO₂ påpeger, at dette medfører betydelige problemer. Dels af principiel karakter, da mink reagerer stærkt negativt på udsættelse for CO₂ (Cooper et al. 1998, Raj 1995) og undgår denne, når de har mulighed for det. Ifølge EFSA (2004) kan CO₂ i en koncentration over 30 % udsætte dyr for irritation, smerte, hyperventilering og åndenød, inden de mister bevidstheden.

EFSA karakteriserer oplevelsen som åndenød og kvælning, hvilket er beskrevet af mennesker, som frivilligt har ladet sig udsætte for CO₂. Disse følelser og psykologiske effekter er også beskrevet af mennesker, som lider af astma – konsekvensen er ofte hjælpeløshed, frygt og anspændthed og panik. Aversions studier har dokumenteret, at dyr uden mulighed for at undslippe et miljø som indeholder CO₂ oplever smerte og lidelse, inden de mister bevidstheden. (Ambrose et al., 2000 12; Leach et al. 2002 a13 and b14 and 2004 15).

I praksis er det vanskeligt at anvende CO₂. Gassen er tungere end luft, og hvis et kammer ikke er fyldt tilstrækkeligt, kan et dyr stå på bagbenene og undgå at blive udsat for gassen. Ved en koncentration på 70 % kan det tage 15 minutter, før bevidstheden mistes (Hansen 1991). Hvis en tilstrækkelig koncentration ikke opnås kan aflivningen tage lang tid, og der vil gå lang tid, før dyret er bedøvet, hvilket ikke ville blive accepteret i et slagteri.

SCAHAWs rapport om pelsdyr anbefaler, at "Dræbe mink med CO₂ bør undgås og humane metoder bør udvikles". Pelsdyr bør bedøves, inden de udsættes for en dræbende gas, og CO₂ bør ikke anvendes. Det er samtidig væsentligt, at aflivning af pelsdyr overvåges jævnlige.

Øvrige henvisninger:

Ambrose, N., Wadham, J. and Morton, D. 2000. In: *Refinement of Euthanasia. Progress in the Reduction, Refinement and Replacement of Animal Experimentation* (M Balls, AM van Zeller, ME Halder, eds). Amsterdam: Elsevier

EFSA Journal (2004), 45, 1-29, *Welfare aspects of the main systems of stunning and killing the main commercial species of animals*
<http://www.efsa.eu.int> (Opinion of the Scientific Panel on Animal Health and Welfare on a request from the Commission related to welfare aspects of the main systems of stunning and killing the main commercial species of animals) (Question N° EFSA-Q-2003-093) Adopted on the 15th of June 2004

Cooper J, Mason G & Raj M (1998) Determination of the aversion of farmed mink (*Mustela vison*) to carbon dioxide. *Veterinary Record* 143, 359-361

Hansen N E, Creutzberg a & Simonsen H B (1991) Euthanasia of mink (*Mustela vison*) by means of carbon dioxide (CO₂) carbon monoxide (CO) and nitrogen (N₂) *British Veterinary Journal* 147, 140-146

SCAHAW European Commission *The Welfare of Animals Kept for Fur Production* (2001) Report of the Scientific Committee on Animal Health and Animal Welfare Adopted 13 Dec 2001

Raj, A.B.M., and Gregory, N.G., 1995. *Welfare implications of the gas stunning of pigs 1. Determination of aversion to the initial inhalation of carbon dioxide or argon.* *Animal Welfare*, 4: 273-280."

Thomas Raaberg-Møller

Fra: Hestens Værn [post@hestens-vaern.dk]

Sendt: 23. oktober 2008 14:53

Til: Thomas Raaberg-Møller

Cc: Gudrun. Lefmann; 'Henny Hove'; 'John Randskov'; 'Julie Fjeldborg'; 'Mogens T. Christophersen'; 'Nina Allin'; 'Per Andersen'; 'Sophus Bøgeskov Christensen'

Emne: Høringssvar vedr. beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet

Til Justitsministeriet
Att.: Thomas Raaberg-Møller

Her er Hestens Værns høringssvar ved beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet.

Hestens Værn vil gerne rose for, at man har taget initiativ til at stramme reglerne og indføre forbedringer på området, idet forhærdelsen blandt medarbejderne ofte føre til urimelige forhold for dyrene.

Vi hilser initiativet med egenkontrol og udpegelse af en central og ansvarlig person velkommen. Det er vores opfattelse at dette tiltag vil medføre at kontrollen i større grad bliver gennemført og at der ikke hersker tvivl om, hvem der er ansvarlig for gennemførelse af kontrollen og overholdelse af reglerne. Dette vil også være effektivt såfremt der er konstateret brud på reglerne og egenkontrollen ikke er gennemført korrekt.

Artikel 1 pkt. 2 iii) Kultur og Sport... Denne undtagelse bør efter Hestens Værns mening hæves. Vi frygter at den vil kunnen bruges som åbning for fx grindehvaldrab, hundekamp, hanekamp og tyrefægtning.

2)
Bilag III: 1.2; a) + b) + c) alle bør være max. 8 timer, hvis der er over 8 timer (hvilket må være sjældent i Europa) skal dyrene transporteres til nærmeste slagteri.

Hvis der er spørgsmål er De velkommen til at kontakte undertegnede.

Med venlig hilsen

Ghita Zangger Madsen
Sekretariatsleder

Hestens Værn
Gl. Hovedgade 8
2970 Hørsholm

+45 4586 8774
fax 4576 8775

www.hestens-vaern.dk

Justitsministeriet
Dyrevelfærdskontoret
Akt.nr. 12
2008 NR. 5412-0003

29-10-2008

Høringssvar til; "Forordning om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet"

Last updated: 2008-10-31
 Updated by: PET
 Reference: 2008-5412-003
 TRM40291

Generelle bemærkninger
Ad (Tabel 3) Bilag I Kapitel I – Metoder

Tabel 3 – Metoder med gas

Nr.	Navn	Beskrivelse	Dyrekategori	Nøgleparametre	Særlige krav i hht. Kapitel II i dette bilag
1	Kuldioxid – høj koncentration	Dyr, der er ved bevisthed, eksponeres for en gasblanding, der indeholder mere end 30% kuldioxid	Svin, fjerkræ og pelsdyr	Kuldioxidkoncentration Eksponeringens varighed Maksimuminterval mellem bedøvelse og stikning (svin)	Punkt 6 Punkt 7 for fjerkræ
2	Kuldioxid – lav koncentration	Dyr, der er ved bevisthed, eksponeres for en gasblanding, der indeholder mindre end 30% kuldioxid	Svin og fjerkræ	Kuldioxidkoncentration Eksponeringens varighed I tilfælde af bedøvelse: maksimuminterval mellem bedøvelse og stikning (svin)	Punkt 7 for fjerkræ

LINCO anvender et gas bedøvningssystem som gradvist tilføres CO₂.

Der tilføres ca. 10% CO₂ pr. min.

Første minut 0-10% CO₂ - kyllingerne er ikke i stand til at holde sig oprejst (LOP= loss of posture).

Andet minut 10-20% CO₂ - kyllingerne nu bedøvede

Tredje minut 20-30% CO₂

For at gøre bedøvelsen dyb nok, er det nødvendigt fortsat at øge koncentrationen til omkring 40-45

Hele bedøvelsen varer typisk fra 5-6 min.

Da vi som udgangspunkt er under 30% CO₂ og dyrene er bedøvede når vi overskrider 30% CO₂ skal vi så kalde os producent af et system med lav koncentration eller tolkes det som værende et system med høj koncentration?

Definition på "høj koncentration" og "lav koncentration" bør gøres entydig under hensyntagen til, at man til bedøvning af svin typisk taler om et niveau >70% CO₂ og for fjerkræ typisk et niveau mellem 0-45% CO₂.

Vi ser allerhelst, at der forefindes separate retningslinjer for fjerkræ, svin og evt. pelsdyr, da vi ikke antager at metoderne eller disse dyrs reaktionsmønstre er sammenlignelige, og der må derfor tages individuelle hensyn til dyrevelfærden.

Med venlig hilsen

LINCO Food Systems A/S
 Vester Møllevej 9
 DK-8380 Trige

 Pernille Thulin

Justitsministeriet
 Dyrevelfærdskontoret

Akt.nr. 6

2008 NR. 5412.0003

Justitsministeriet

**DET
JORDBRUGSVIDENSKABELIGE
FAKULTET (DJF)**

Susanne Elmholt

Dato: 23. oktober 2008

Journalnr:
Reference:

Direkte tlf: 8999 1858
Direkte fax: 8999 1819
Mobil tlf:
E-post:
Susanne.Elmholt@agrsci.dk
Web: www.agrsci.dk

CVR-nr: 57607556
EAN-nr: 5798000877412

Hørings svar vedrørende forslag til forordning om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet

Kommissionens forslag til forordning om beskyttelse af dyr på aflivningstidspunktet indeholder bestemmelser om aflivning af dyr og tilknyttede aktiviteter, krav til slagterier samt regler for sanering og nødaflivning af dyr og etablering af nationale referencecentre.

En væsentlig begrundelse for forslaget er, at der i forbindelse med EU lovgivningen er konstateret mangel på harmoniseret metodologi for nye bedøvelsesmetoder og klart definerede ansvarsområder for virksomhedsledere samt utilstrækkelige kompetencer hos personale. Desuden har man fundet, at dyrevelfærdsbetingelser i forbindelse med aflivning som led i sygdomsbekæmpelse er utilstrækkelige.

Det Jordbrugsvidenskabelige fakultet (DJF), Aarhus Universitet, finder, at ændringen fra Direktiv til Forordning er et vigtigt redskab til forbedring af dyrevelfærd uden konkurrenceforvridning. Ud over at forbedre de juridiske betingelser, må ændringen formodes at fremme udvikling af forbedret metodik til såvel teknikker og metoder som til vurdering af dyrevelfærd på slagtegangen. Et fælles krav på EU-plan om dyrevelfærdsmæssige kompetencer hos personale, involveret i slagtning af dyr til konsum og pelsning af pelsdyr, herunder både virksomheder og myndighedsrepræsentanter, må forventes i praksis at resultere i væsentlige forbedringer på dyrevelfærdsområdet.

Vi kan desuden oplyse, at DJF har de fornødne faciliteter og ekspertise til på nationalt plan at foretage vurderinger af effekten af bedøvelser på smerte, lidelse og belastning, hvilket – jf. Artikel 17, stk. 1, b) – ønskes indført. Desuden har vi på nationalt plan en betydelig kompetence mht. viden om grundlæggende adfærdsmønstre og behov hos produktionsdyr, der kan være relevant i forbindelse med kompetenceopbygning hos relevant personale.

Det Jordbrugsvidenskabelige
Fakultet (DJF)
Aarhus Universitet
Blichers Allé 20, Postboks 50
8830 Tjele
Tlf: 8999 1900
Fax: 8999 1919
E-post: djf@agrsci.dk
Web: www.agrsci.dk

Justitsministeriet
Dyrevelfærdeskantoret

2008 NR. 542 - 0003

Akt.nr. 14

I forbindelse med det konkrete faglige indhold i forslaget til forordningen har vi nedenstående, specifikke kommentarer:

S. 11 (2):

5. linje: "undgå smerte og mindske belastning og lidelse hos dyr, der ..." bør erstattes af "minimere smerte og belastning og lidelse hos dyr, der ...", idet det videnskabeligt set er tvivlsomt, hvorvidt smerte, belastning og lidelse helt kan undgås, da også bedøvelse og/eller tilhørende håndteringer oftest inducerer en eller flere af disse tilstande.

7. linje: Sætningen med undgåelige bør omformuleres.

Sidste linje: i henhold til ovenstående bør tilføjes "unødig" foran "smerte, belastning eller lidelse".

S. 12 (4), næstsidste linje: efter "bidrager" bør indføres "ofte", hvis der skal være tale om et videnskabeligt korrekt udsagn.

Side 13, (11):

1. sætning: En skelnen mellem landdyr og fisk er ikke korrekt. Første del af sætningen foreslås derfor ændret til: "Fisk og luftåndende dyr adskiller sig på en række punkter. Slagning og"

2. sætning: "Endvidere er der ikke forsket nær så meget i bedøvelse ..." foreslås suppleret med "smerteopfattelse og hvilke stimuli, fisk forbinder med aversion".

S. 14 (20): Det er DJF's opfattelse, at der på dette punkt mangler en del videnskabelig dokumentation for smertereaktioner hos husdyr. Vi foreslår derfor, at punktet enten tilføjes konkrete mål for smerte og bevidsthed, eller at der tilføjes "i henhold til den til en hver tid gældende viden om smertereaktioner hos husdyr". Desuden finder vi det relevant, at der gøres opmærksom på, at der er et stort behov for at udvide vores viden på dette felt, hvis der er ønske om at forordningen skal føre til reelle fremskridt på dyrevelfærdsområdet.

S. 14 (21): I første sætning bør der indsættes "i praksis" mellem "er" og "hovedsagelig". Samtidig finder vi, at ordet "smerteopfattelse" bør ændres til "smertereaktioner". Smerteopfattelse dækker f.eks. også over nerveaktivitet, som man i praksis ikke kan overvåge, da det kræver detaljerede studier. Betegnelsen smertereaktion må anses for mere korrekt.

S. 14-15 (21): De nævnte kriterier for vurdering af dyrenes bevidsthed og smerteopfattelse er ikke korrekte og kan føre til fejlkonklusioner. Den anvendte formulering i beskrivelsen af bevidstløshed er uheldig, idet den kan læses som, at dyret er bevidstløst, hvis det ikke kan stå oprejst i naturlig stilling *eller* ikke er vågent *eller* ikke viser emotionelle tegn, hvilket ikke er korrekt. Desuden bør det pointeres, at nogle dyrearter har

DET
JORDBRUGSVIDENSKABELIG
E FAKULTET (DJF)

angst/frygtreaktioner, der kan forveksles med de anvendte kriterier for bevidstløshed. Dette gælder eksempelvis tonisk immobilitet hos høns. Hos mennesker taler man i praksis om bevidstløshed, når alle kroppens muskler, undtagen evt. åndedrættet, er afslappede, og når individet ikke reagerer på påvirkning udefra, som f.eks. rusk eller råben. Tilstedeværelsen af reflekser er typisk nedsat, men kan være der.

Manglende smerteopfattelse defineres som ”når et dyr ikke viser nogen reflekser eller reaktioner over for stimuli som f.eks. lyde, lugte, lys eller fysisk kontakt.” Vi er ikke enige i denne definition. I artiklen af Olsen & Svendsen (2006), ”Kan fostre opleve smerte?” (Dansk Veterinærtidsskrift, 15. august, 15/16: 8-9), nævnes, at smerteopfattelse kræver et funktionelt nociceptivt system, der omfatter perifere sensoriske nerver, fungerende sekundære neuroner i rygmærven, og deres nerveledning gennem rygmærven til hjernen. Når man er bevidstløs, opfattes smerten imidlertid ikke, selv om det nociceptive system er funktionelt. Vi mener derfor, at den definition, der vælges for bevidstløs, også kan gælde for ”uden smerteopfattelse”.

S. 15 (24): Der skelnes ikke mellem reversible og ikke-reversible bedøvelsesmetoder. Vi skal dog gøre opmærksom på, at der er forskel på omfanget af vævstraumatisering inden for de reversible metoder. Dette bør måske fremhæves, da bedøvelsen kan mislykkes.

Jf. kommentaren til S. 11 (2) foreslås ”smerte undgås” i 2. linje erstattet af ”smerte minimeres”.

S. 15 (25): 2. sætning foreslås præciseret ved tilføjelse af: ”under forhold der er relevante i praksis”.

S. 15 (27): Jf. kommentaren til S. 14 (21) foreslås ”smerteopfattelse” i linje 4 ændret til ”smerte”. DJF har ekspertise vedr. grundlæggende adfærdsmønstre og behov hos dyr, herunder tegn på smerte. Vi vil derfor kunne bidrage med opbygning af disse kompetencer.

S. 15 (29): Her savnes fastlæggelse af juridisk ansvar – køber eller sælger?

S. 16 (33): I linje 3 foreslås ”vil” erstattet af ”kan”.

S. 16 (34): Her bør ud fra et dyrevelfærdssynspunkt tilføjes, at tilpasning af regler for mobile slagterier skal ske ud fra acceptable velfærdsmæssige hensyn.

S. 16 (37): Teksten foreslås erstattet af følgende ”I praksis betragtes brug af halssnit som en acceptabel metode til at aflive husdyr på uden bedøvelse. Der er dog visse betingelser for, at dette kan gøres uden for voldsomme negative konsekvenser for dyrene, f.eks. at dyret skal fastholdes mekanisk og individuelt, hvorved sikres at afblødningen – og dermed tab af bevidsthed - pågår hurtigst muligt”.

S. 17 (41): Vi savner en definition af "små slagterier".

S. 20, Kapitel I, *Artikel 2*, f): jf. kommentar til S. 11 (2) bør der i 2. linje i definitionen af bedøvelse tilføjes "påføres unødige smerter".

S. 20, Kapitel II, *Artikel 3*, Stk.2:

Ad d): Vi foreslår teksten omformuleret til "smerte, frygt, aggressivitet eller unormal adfærd minimeres mest muligt". Begrundelsen for dette er, at tegn på frygt, smerte eller aggression er ikke unormal adfærd, men en del af det normale adfærdsrepertoire. Adfærdformerne vil i et vist omfang altid opstå hos gruppeopstaldede dyr, der placeres i nye omgivelser, som f.eks. på et slagteri.

Ad f): Bør ud fra et dyrevelfærdsmæssigt hensyn præciseres ved: "er beskyttet mod potentiel skadevoldende eller angstfremkaldende interaktioner med artsfæller, andre dyr, inventar eller mennesker"

S. 21 Kapitel II, *Artikel 5*, stk. 2:

Jf. tidligere kommentarer er det i praksis svært at kontrollere tegn på smerteopfattelse. Selv om man ikke kender alle tegn på smerte hos de forskellige husdyrarter, vil det dog være at foretrække af der står tegn på smerte.

S. 22, Kapitel II, *Artikel 7*, stk. 2, a): Der bør åbnes op for at håndtering og pasning inden fastholdelse også kan varetages af folk med et "grønt bevis" fra landbrugsskole eller landbrugsteknikeruddannelse.

S. 23, Kapitel III, *Artikel 11*: Efter stk. 4 bør der tilføjes et stk. 5, der henviser til s. 20, *artikel 3*, og derved sikrer, at slagteriets faciliteter muliggør foranstaltningerne i artikel 3.

S. 24, Kapitel III, *Artikel 14*, stk. 5: Ud fra et dyrevelfærdssynspunkt bør også "små" slagterier have en dyrevelfærdsansvarlig person tilknyttet, evt. i form af slagteren selv eller den tilsynsførende dyrlæge.

S. 26, Kapitel V, *Artikel 17*, Stk. 1, b) samt e) og *Artikel 18*: som nævnt i indledning kan DJF bidrage på dette felt.

S. 36-37, Bilag II:

Ad 2.3: Det bør i første sætning tilføjes, at gulvet også skal være skridsikkert.

Ad 2.4: "fødder" foreslås erstattet af "lemmer" eller "ben".

Ad 3: En prioritering af de nævnte punkter vil være relevant for hensigtsmæssig håndtering i praksis.

Ad 3.3: "I en unaturlig stilling" bør præciseres, da det i ordets bogstavelige forstand kan være nærmest umuligt under fastholdelse.

Ad 6.1, b): Det kan være vanskeligt helt at undgå læsioner. Det bør overvejes at tilføje "så vidt muligt".

S. 38, Bilag III:

Ad 1.2: De anførte tider er ikke videnskabeligt dokumenteret. Set i forhold til viden om og krav til varighed af transport og opstaldning på slagteri/hvilesteder, er tiderne lange. Det bør sikres, at de anførte tider kan reguleres i takt med øget viden. Desuden bør tilføjes, at dyrene skal tilbydes vand med jævne mellemrum inden for de nævnte tidsrum. Tilsvarende bør også tildeles foder på et tidligere tidspunkt end anført.

Ad 1.5: Det kan undre, at man fastsætter regler for "hundyr, der har født under transporten", da man i følge andre regelsæt ikke må transportere højdrægtige dyr. Skal det ændres til "aborteret"?

Ad 1.7, a): Det kan i praksis være vanskeligt at definere et spark eller slag.

Ad 1.8: Definition af "voksne svin og kvæg" savnes. Er kriteriet kønsmodenhed? For slagtesvin kan denne status ikke påregnes at være indtrådt for alle dyr på almindeligt slagtetidspunkt i DK.

Udtrykket "passende mellemrum" bør præciseres.

Ad 1.9, b): Bør af dyrevelfærdsmæssige årsager ændres til "Det skal være sådan, at dyrene har plads til at rejse sig og lægge sig ned under brug af naturlige adfærdsmønstre samt at ...". Dyrene skal også kunne rejse sig igen. For kreaturer kræver dette mere plads end at lægge sig.

S. 39, pkt. 2.1: Jf. ovenstående kommentar bør teksten ændres til "Hvert dyr skal have tilstrækkelig plads til at stå op, rejse sig, lægge sig ned og vende sig under brug af naturlige adfærdsmønstre.

På vegne af Det Jordbrugsvidenskabelige Fakultet

Med venlig hilsen
Susanne Elmholt
Seniorforsker, koordinator for myndighedsrådgivning

DET
JORDBRUGSVIDENSKABEL
IGE FAKULTET (DJF)